

To summarize, the impact of electronic tax administration on working capital has proven to be more negative, than positive for corporations.

References:

1. Данілов О. ПДВ: проблема оптимізації адміністрування / О.Данілов // Вісник податкової служби України. – 2009. – №12. – С.45-48.
2. Набока Е. М. Реалії бюджетного відшкодування ПДВ в Україні [Електронний ресурс]: Об'єднання промисловців і підприємців харківської області. Регіональне відділення Всеукраїнської громадської організації Український союз промисловців і підприємців. Режим доступу: <http://uspp.kh.ua/?p=375>.

УДК 330.341

Бердар М.М.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

Фінансово-кредитні важелі державної підтримки інноваційного розвитку підприємств України

В сучасних умовах розвитку нашої держави питання інноваційного розвитку економіки є не тільки запорукою успіху проведення системних реформ, але й важливою складовою добробуту та процвітання України. Необхідно зазначити, що основними двигунами інноваційного розвитку економіки будь-якої країни є підприємства. В сучасних умовах успішне ведення підприємницької діяльності в ринкових умовах господарювання потребує постійного забезпечення конкурентних переваг вітчизняними підприємствами за рахунок впровадження інноваційних моделей їх розвитку. Інтеграція вітчизняних підприємств в світову торгівлю неможлива без подальшої їх трансформації відповідно до ринкових вимог, подолання економічного відставання від високо розвинених країн, здійснення інвестицій в їх

інноваційний розвиток, в першу чергу, у науково-виробничу сферу з метою підвищення їх конкурентоспроможності.

На підприємствах України впровадження інновацій та стимулювання виробництва (шляхом створення нових технологій виробництва, інноваційної продукції та продукування нових ідей) – є важливим завданням реалізації державної інноваційної політики.

Зокрема, магістральними напрямками збільшення обсягів та підвищення ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності вітчизняного підприємницького сектора визначено [6]: формування сприятливого для цього середовища; покращення ресурсного та інфраструктурного забезпечення інвестиційно-інноваційної активності; наявність перспективних інвестиційних та інноваційних проектів; розвиток та інтеграцію суб'єктів науково-дослідного і інноваційного сектора, з одного боку, та представників підприємництва, з іншого. Більшість інновацій у сучасних ринкових умовах господарювання реалізуються саме підприємницькими структурами, що сприяє реалізації їх інноваційного потенціалу та зміцненню конкурентних позицій. Для більшості підприємств сьогодні інновації стають об'єктивними умовами виживання.

Розроблена Концепція реформування державної політики в інноваційній сфері на 2015-2019 роки [4] передбачає формування нового типу інноваційної культури, активізацію використання креативного чинника в стимулюванні інноваційної діяльності, посилення інституційної спроможності державного замовлення у створенні науково-технічних розробок та технологій, пошуку нових форм венчурного фінансування. Однак питання механізму реалізації цих завдань залишається відкритим. Тому державне регулювання інноваційної діяльності в сучасних умовах повинно бути спрямоване на пошук результативних механізмів реалізації задекларованих реформ.

В Законі України «Про інноваційну діяльність» [3] зазначено, що розвиток будь-якого підприємства неможливий без вироблення ним стратегічних напрямків своєї діяльності, які ґрунтуються на нововведеннях, тобто мають інноваційний характер. Слід зауважити, що процес впровадження

інновацій породжує інноваційну діяльність, тобто діяльність, яка спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Закон передбачає певні заходи фінансової підтримки інноваційної діяльності, наприклад: повне або часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування пріоритетних інноваційних проектів за рахунок коштів бюджету; повна чи часткова компенсація за рахунок коштів бюджету відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності фінансово-кредитним установам; надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів та майнове страхування реалізації інноваційних проектів. Окрім цього Закон передбачає можливість створення державних та комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ для здійснення підтримки інноваційної діяльності. На жаль, дані заходи залишились здебільшого на папері у формі узаконеного плану, основною причиною цього є залишковий характер фінансування інноваційної діяльності в Україні[3].

Науковий і практичний інтерес щодо аналізу державної підтримки і регулювання науково-технологічною та інноваційною сферами обумовлюється низкою обставин, зокрема тим, що науковий комплекс має стати ключовим елементом цілісної інноваційної системи як одного з вирішальних чинників знаннєвого суспільства. Вагомим аргументом щодо державного регулювання та стимулювання науково-технологічного та інноваційного розвитку є оптимальне співвідношення ринкових та неринкових механізмів інструментарію інноваційної політики. Практика розвинутих країн свідчить, що методи державної підтримки поділяються на прямі та непрямі [5; 7].

Основними інструментами прямого державного регулювання вважаються нормативно-правові акти, макроекономічні плани та цільові комплексні програми, державні замовлення, централізовано встановлені нормативи і ціни, стандарти, ліцензії і квоти, державні бюджетні витрати, ліміти тощо.

Методи непрямого регулювання регламентують поведінку суб'єктів ринку опосередковано створенням певного економічного середовища, яке змушує їх діяти в потрібному державі напрямі за допомогою інструментів фіскальної, бюджетної, грошово-кредитної, інвестиційної, амортизаційної, інноваційної, цінової, митної та інших напрямів державної інноваційної політики.

Проте в жодній країні ці методи не зустрічаються в чистому вигляді. Уряди всіх без винятку розвинутих країн впливають на інноваційний процес у своїх країнах комбіновано, застосовуючи методи як прямого, так і непрямого стимулювання.

Крім того, сьогодні Україна потребує масштабних змін в економіці, і мета цих змін не просто досягти економічного зростання, а щоб це зростання набуло інноваційної природи як основи стійкого економічного прогресу. Вихідним моментом при дослідженні проблем інновацій є розгляд процесів нагромадження фінансових ресурсів як економічної основи їхнього фінансового забезпечення. Йдеться про можливості здійснення інновацій за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел. Так в галузі фінансово-кредитного регулювання доцільно застосовувати фінансово-кредитні важелі.

Універсальними важелями для інноваційного розвитку підприємств України можна назвати: поширення венчурних механізмів освоєння нововведень; створення сприятливих умов для приватних інвестицій у сферу науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок (НДДКР) та освоєння нових технологій; вирівнювання і збільшення інноваційного потенціалу регіонів шляхом активізації використання наявних у них науково-технічних ресурсів; застосування зарубіжного досвіду розвитку і фінансування інноваційної сфери через стратегію нарощування, запозичення та перенесення, а також можливостей технологічного трансферу у національних і міжнародних масштабах.

Серед джерел фінансування інноваційної діяльності можна виділити наступні компоненти: бюджетні кошти; іноземні інвестиції; власні кошти підприємств; кредитні ресурси тощо.

Якщо в світовій практиці наявні джерела фінансування інноваційного процесу розглядаються взаємопов'язано, то вітчизняна практика демонструє досить значні особливості, які полягає в наступному: структурна перебудова економіки змінила пріоритетність сфер фінансування, в окремих випадках майже повністю витіснивши сферу новаторства; серед джерел фінансування інноваційної діяльності переважає частка власних коштів підприємств; істотно скоротились централізовані джерела фінансування; слабо розвинуті альтернативи інвестування інновацій [2, с. 117].

До державної підтримки інноваційного розвитку потрібно підходити комплексно. Незважаючи на велику кількість фінансово-кредитних важелів стимулювання інноваційного розвитку, основними для багатьох країн залишаються податки та державні замовлення.

До головних проблем, які стримують розвиток бізнесу, можна віднести недосконалість системи оподаткування, нестабільність бюджетного фінансування державної і регіональних програм підтримки бізнесу. Уряд України усвідомлює необхідність зменшення податкового тягара на підприємства та оптимізації податкового управління. Крім податкового режиму для підприємств, особливо малого та середнього бізнесу, необхідно передбачати інші напрями підтримки, зокрема, доступ підприємств до фінансових інструментів, удосконалення банківської системи та високий рівень підготовки фахівців [1, с. 62].

Отже, при всій значимості ринкових механізмів дуже важливою залишається проблема збереження та якісного удосконалення регулюючої ролі держави в стимулюванні інноваційного розвитку підприємств України. Існує реальна можливість засобами державної інноваційної політики і управління сприяти підвищенню вітчизняної економіки, яку необхідно якнайшвидше і якнайповніше використовувати.

Список використаних джерел:

1. Варналій З.С. Інноваційна політика: європейський досвід і рекомендації для України. Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні» – Т. 3. – К. : Фенікс, 2011. – 76 с.
2. Замрига А. Б. Роль фінансування в інноваційному процесі // Збірник наукових праць Економічний дискус. – 2014. – № 2. – С. 117.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – Ст. 266. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
4. Концепція реформування державної політики в інноваційній сфері на 2015-2019 роки [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 р. № 575-р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/575-2015-%D1%80>.
5. Мазур А.А., Гагауз И.Б. Современные инновационные структуры: Монография. – Харьков: СПД Либуркина Л.М., 2005. – 348 с.
6. Скрипко Т. О. Підвищення ефективності економіки за допомогою удосконалення інструментів державного регулювання інноваційної активності бізнесу / Т. О. Скрипко // Ефективна економіка : Електронне наукове фахове видання. – ТОВ «ДКС Центр». – 2014. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3105>
7. Экономика знаний / Глухов В.В., Коробко С.Б., Маринина Т.В. – Спб: Питер, 2003. – 528 с.

УДК 336.76

Брус С.І.

к.е.н., с.н.с. відділу грошово-кредитних відносин

*ДУ «Інститут економіки та
прогнозування НАН України»*

**Розвиток фондового ринку України як перспектива інноваційної
спроможності корпоративних фінансів**